

POLITECNICO
MILANO 1863

DIPARTIMENTO DI ARCHITETTURA
E STUDI URBANI

ORGANISMO
DI RICERCA

διαΝΕΟσις

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ

ΕΝΑ ΝΕΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ Β. ΕΥΒΟΙΑ

Μάνος Ματσαγγάνης

Επιτροπή Ανασυγκρότησης της Βόρειας Εύβοιας

3η Συνάντηση με τους θεσμούς και τους πολίτες

Κυριακή 20 Μαρτίου 2022

Εξειδίκευση στρατηγικής (1)

Η καταστροφή του καλοκαιριού ήταν βαρύ πλήγμα για την αναπτυξιακή πορεία μιας περιοχής ήδη προβληματικής

Εδώ και δεκαετίες, η Β. Εύβοια παρακμάζει:

- *Οικονομικά*
 - *Η καθίζηση της δεκαετίας του 2010 ήταν μεγαλύτερη στην περιοχή από ό,τι στην υπόλοιπη χώρα*
- *Πληθυσμιακά*
 - *Η μείωση του αριθμού των κατοίκων την περίοδο 1991-2021 υπολογίζεται σε 27%*
- *Δημογραφικά*
 - *Ο δείκτης γήρανσης στην περιοχή είναι περίπου διπλάσιος από τον εθνικό μέσο όρο*

Εξειδίκευση στρατηγικής (2)

Αφού λοιπόν η πολύπλευρη παρακμή της Β. Εύβοιας προηγείται της πυρκαγιάς του περυσινού καλοκαιριού

... η ανοικοδόμηση δεν μπορεί να στοχεύει στην απλή επαναφορά της περιοχής στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν στα μέσα του 2021

Κάτι άλλο χρειάζεται (και αυτό το κάτι άλλο προσπαθεί να πετύχει η Επιτροπή Ανασυγκρότησης της Β. Εύβοιας):

Να «ξαναχτίσουμε» την περιοχή καλύτερα από πριν

(«Καλύτερα» σημαίνει «διαφορετικά»)

Εξειδίκευση στρατηγικής (3)

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η δουλειά της μελέτης για τα κοινωνικά δίκτυα

- Εάν δεν καταφέρουμε να φτιάξουμε ένα άρτιο δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών στη Β. Εύβοια
 - ... ώστε να γίνει η Β. Εύβοια πρότυπο για την υπόλοιπη Ελλάδα, και ειδικά για τις άλλες αραιοκατοικημένες περιοχές της
- Εάν δεν καταφέρουμε να κάνουμε να αισθανθούν όσοι ήδη ζουν στη Β. Εύβοια ότι είναι πολίτες μιας προηγμένης χώρας
- Εάν δεν καταφέρουμε να γίνει η Β. Εύβοια μαγνήτης για δραστήριους νέους ανθρώπους που θα θελήσουν να εγκατασταθούν εκεί και να την αναζωογονήσουν

Τότε η παρακμή της Β. Εύβοιας θα συνεχιστεί

Εξειδίκευση στρατηγικής (4)

Η μελέτη για τα κοινωνικά δίκτυα φιλοδοξεί:

- να σχεδιάσει ένα πρότυπο δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών για την Β. Εύβοια
- ... που να αξιοποιεί και να ενισχύει τις υπηρεσίες που ήδη λειτουργούν
- ... λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της περιοχής
- ... και αντλώντας ιδέες από τις καλύτερες πρακτικές της διεθνούς εμπειρίας

Εξειδίκευση στρατηγικής (5)

Πώς ανασχεδιάστηκαν οι κοινωνικές υπηρεσίες σε περιφέρειες άλλων χωρών που επλήγησαν από κάποια φυσική καταστροφή;

- Τυφώνας Κατρίνα στις ΗΠΑ (Αύγουστος 2005)
- Σεισμός στην πόλη L'Aquila και στα χωριά της περιφέρειας Abruzzo στην Ν. Ιταλία (Απρίλιος 2009)
- Σεισμός που προκάλεσε την διαρροή ραδιενέργειας από τον πυρηνικό αντιδραστήρα της Fukushima (Μάρτιος 2011)
- Πυρκαγιές στην Αυστραλία (Δεκέμβριος 2019 - Ιανουάριος 2020)
- ✓ *Κοινός παρονομαστής επιτυχημένων αναπλάσεων: εμπλοκή / συστράτευση της τοπικής κοινωνίας*

Εξειδίκευση στρατηγικής (6)

Ο στόχος:

Η ποιοτική αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών σε όλα τα επίπεδα

- *προσχολική αγωγή (βρεφονηπιακοί σταθμοί, νηπιαγωγεία)*
- *σχολική εκπαίδευση (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια)*
- *δίκτυα «βοήθεια στο σπίτι»*
- *ανοιχτή φροντίδα ηλικιωμένων*
- *προώθηση απασχόλησης (ΟΑΕΔ)*
- *επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων*

Εξειδίκευση στρατηγικής (7)

Μια τέτοια ποιοτική αναβάθμιση δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων

- ✓ του κεντρικού κράτους
- ✓ της περιφέρειας
- ✓ των δήμων
- ✓ του ιδιωτικού τομέα (κερδοσκοπικού και μη)
- ✓ της κοινωνίας των πολιτών

Έργα και δράσεις (1)

Οι δράσεις κοινωνικής φροντίδας που προτείνουμε στοχεύουν:

- Στην εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού με υψηλού επιπέδου υπηρεσίες, ώστε να μπορούν να ζουν καλά στον τόπο τους
- Στην αποδέσμευση των γυναικών από περιττές οικογενειακές ευθύνες, με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, τη συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας, και την αύξηση της γυναικείας απασχόλησης
- Στην επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο των κατοίκων, αρχίζοντας από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας
- Στην ανάσχεση της πληθυσμιακής παρακμής, με τη συγκράτηση όσων κατοίκων έχουν μείνει, την παλιννόστηση όσων έχουν φύγει, και την προσέλκυση άλλων που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στη Β. Εύβοια

Έργα και δράσεις (2)

Στην ενδιάμεση έκθεση προτείνουμε τρεις τέτοιες δράσεις:

- *Θέσεις σε βρεφονηπιακούς σταθμούς (καλής ποιότητας και προσιτού κόστους) για όλα τα παιδιά προνηπιακής ηλικίας στη Β. Εύβοια*
- *«Βοήθεια στο Σπίτι» για όλους τους ηλικιωμένους που θέλουν να μένουν στο σπίτι τους στη Β. Εύβοια*
- *Πρόληψη και καταπολέμηση της κακοποίησης των παιδιών και των γυναικών στη Β. Εύβοια*

Βρεφονηπιακοί σταθμοί για όλα τα παιδιά (1)

Η επένδυση στην προσχολική αγωγή υπόσχεται μεγάλες αποδόσεις:

- κοινωνικοποίηση των παιδιών
- ανάπτυξη των τυπικών και άτυπων δεξιοτήτων τους
- βελτίωση των επιδόσεών τους στην εκπαίδευση
- βελτίωση των επιδόσεών τους στην αγορά εργασίας
- μείωση αντικοινωνικών συμπεριφορών

Βρεφονηπιακοί σταθμοί για όλα τα παιδιά (2)

Ενιαίο πλαίσιο προδιαγραφών της προσχολικής αγωγής που προσφέρεται στους βρεφονηπιακούς σταθμούς όλης της χώρας

- Μια πρωτοβουλία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- ... σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Yale (ΗΠΑ)
- ... με την υποστήριξη της διαΝΕΟσις

Βρεφονηπιακοί σταθμοί για όλα τα παιδιά (3)

Στην Ελλάδα τα περισσότερα παιδιά προσχολικής ηλικίας παρακολουθούνται:

- από τους γονείς (συνήθως τη μητέρα)
- από άλλους συγγενείς (συνήθως τη γιαγιά)
- από babysitter (σπανιότερα)

Συγκριτικά λιγότερα παιδιά πηγαίνουν σε βρεφονηπιακούς σταθμούς:

- 11% των παιδιών ηλικίας κάτω των 3 ετών
- 45% των παιδιών ηλικίας 3 έως 6 ετών (συμπεριλαμβάνει νηπιαγωγεία)

(Στην Ισπανία: 24% και 58% αντιστοίχως)

✓ Στοιχεία Eurostat για το 2020

Βρεφονηπιακοί σταθμοί για όλα τα παιδιά (4)

Στη Β. Εύβοια, η προσφορά προσχολικής αλλαγής είναι περιορισμένη

Τα μέχρι τώρα (ελλιπή) διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι λειτουργούν:

- 17 νηπιαγωγεία στο Δήμο Ιστιαίας-Αιδηψού
- 8 νηπιαγωγεία στο Δήμο Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας

(Αναζητούμε πρόσθετα στοιχεία για τον αριθμό, την τοποθεσία, και το δυναμικό των βρεφονηπιακών σταθμών στη Β. Εύβοια)

Βρεφονηπιακοί σταθμοί για όλα τα παιδιά (5)

Η πρόταση μας:

- ✓ Επέκταση της παιδικής φροντίδας με κουπόνι (voucher) σε όλες τις οικογένειες με παιδιά ηλικίας 2-5 ετών στη Β. Εύβοια

Βρεφονηπιακοί σταθμοί για όλα τα παιδιά (6)

- ✓ Η δημόσια αρχή κατανέμει ένα **κουπόνι** για κάθε παιδί προσχολικής ηλικίας
- ✓ Οι γονείς το εξαργυρώνουν στον βρεφονηπιακό σταθμό της **επιλογής** τους
- ✓ **Όλοι** οι βρεφονηπιακοί σταθμοί της περιοχής μπορούν να συμμετέχουν
 - δημόσιοι (π.χ. της τοπικής αυτοδιοίκησης)
 - μη κερδοσκοπικοί (π.χ. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις)
 - ιδιωτικοί κερδοσκοπικοί

... αρκεί να έχουν **πιστοποιηθεί** και έχουν υιοθετήσει το (υπό διαμόρφωση) ενιαίο πλαίσιο προδιαγραφών για το πρόγραμμα προσχολικής αγωγής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

«Βοήθεια στο Σπίτι» για όλους τους ηλικιωμένους (1)

- Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» υποστηρίζει ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες ώστε να συνεχίσουν να ζουν στο σπίτι τους
- Το πρόγραμμα λειτουργεί ως δίκτυο υπηρεσιών, αποτελούμενο από:
 - κοινωνικό-ή λειτουργό
 - νοσηλεύτη-τρια
 - οικιακή βοηθό
- Οι «φροντιστές» επισκέπτονται τους δικαιούχους στο σπίτι
- Παρά τα προβλήματα χρηματοδότησης, πρόκειται για ένα από τα πιο αποτελεσματικά, δημοφιλή, χαμηλού κόστους κοινωνικά προγράμματα

«Βοήθεια στο Σπίτι» για όλους τους ηλικιωμένους (2)

Στη Β. Εύβοια, το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» περιλαμβάνει:

- 4 δίκτυα στο Δήμο Ιστιαίας-Αιδηψού
- 3 δίκτυα στο Δήμο Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας

«Βοήθεια στο Σπίτι»

Η πρόταση μας είναι η **ενίσχυση** του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»

... και η **επέκταση** του σε όλους τους ηλικιωμένους στη Β. Εύβοια

... που προτιμούν να μένουν στο σπίτι τους

... και μπορούν να το κάνουν, αρκεί να τους υποστηρίξει το δίκτυο φροντιστών

Καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας (1)

- ✓ *Μια πρόταση της Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ψυχικής Υγείας (ΕΠΑΨΥ), που υιοθετεί η ομάδα μας*
- Έρευνες δείχνουν ότι τα περιστατικά κακοποίησης των γυναικών και των παιδιών αυξάνονται μετά από κάποια φυσική καταστροφή
- Επίσης, ο ΟΗΕ εκτίμησε ότι 6 μήνες καραντίνας λόγω κορωνοϊού προκαλούν 31 εκατομμύρια πρόσθετα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας

Καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας (2)

- ✓ Η πρόταση:
- υλοποίηση από την ΕΠΑΨΥ προγράμματος **πρόληψης** και **αντιμετώπισης** της ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας στη Β. Εύβοια
- **εκπαίδευση** και **ευαισθητοποίηση** της κοινότητας και των τοπικών φορέων
- **άμεση διαχείριση** περιστατικών ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας
- σε περίπτωση ανάγκης: **παραπομπή** τους στις εξειδικευμένες υπηρεσίες

